

NOVINE

Cena vsakoga falata je 4 filere ali 2 koroni na leto če jih več vkup hodi; za tiste pa, ki je na svoj lastni naslov želejo dobivati 3 korone na leto.

za Vogrske Slovence.

Dobijo se v črnslovcih pr
KLEKL JOŽEFI pleba-
noši v pok. Cserföld, Zalamegye.

DRUŽBENI, ZABAVNI, PODUČEN LIST. PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Božič.

„I šli so, da bi se notrijavili vsaki v svoje mesto.“

(Luk. II. 3.)

Božična noč se približava. Sveti Jožef i Devica Marija sta na poti. Ideta, naj se poleg zapovedi casarske notris pišeto v Bethlehemu, odkod sta. Potnika sta, ali popravici potniki so, da en tretji z njima roma. Nebeskoga Očé jedini Sin ide z njima. Rad bi se sveti pokazao. Marija ga nosi pod srcem, sveti Jožef ga čuva z njov, i da lahko to pot z njim napravita, njidva to še ne rojena dete pomaga, štero i celi svet gor drži.

Če si posveten človek na té naše potnike zmisli, spači se, da dene proti sebi: zakaj so šli. Casar, človek je to zapoved dao, zakaj ga boga Bog? Zakaj si išče mesto tisti, koga je neba i zemla? Zakaj šče v siromaštvu priti na svet, da kinči celoga sveta so njegovi?

Posveten človek tak misli i tak guči, ar on ne gleda z vere očmi, to je ne, kak ga vera vuči, nego z telovnim poglédom i zato samo tisto v pamet vzeme, kaj je telovnoga i ne, kaj je duševnoga. Posveten človek samo telo štima, prednjim je duša nikaj. On se norčari ino páči, gda bogate v prostom obleči, pri nezbránoj jestvini najde; on se šegári, če što ne je mesa, gda bi je lahko, ne pijančiva pri punoj kleli, nego poste drži i trezno žive. On samo telo gléda, duše pa v pamet nikak ne jemlé. Od teh posvetnjakov piše jočič sveti Pavel apoštol „Svoj hasek iščejo i ne, kaj je Jezusa Kristusa (Filip. II. 21). Tem v oči pove té veliki mož, kakši so: „Šterih konec je pogublenje, šterih bog je blek njihov“. (Filip. III. 19.) Med té mi ne slišimo; obrhimo se zato v kraj od njih i iščimo drugo čuporo ljudij, ki z vero gledajo Dev. Marijo z sv. Jožefom, kak z Jezusom potujeta, naj njem za rojstvo mesto pripravita.

Te duše verjejo, da vse Bog ravna i najbole ravna i zato njemi hválo dajo, ka je siromak postao, naj siromake potolaži, ka je Dev. Marija z sv. Jožefom vred tolažnica i obramba postala za vse, ki po teškoj poti življenja v pomenjkávanji moro do svojega konca priti.

K tem dušam se mi pridrušimo, te vervajoči šereg naj i nas k sebi ma zračunane i veselimo se z njim vred denešnjemi dnevi ne zato, ka nas dnes od navadnoga bolše jesti čaka, se nam bolša pijača ponuja, nego zato, ka je denešnji deo zaistino, kak ga slovinci imenujemo „sveti den“, milosti puni den.

Dnes je začetek našega odkupljenja. Težavna pot v Bethlehem, štero pod maternim srcem Bože Dete že tudi čuti, rojstvo v štalici, suzé v njegovih očeh, njegovo dregetanje v mrázi, njegova žalost, ka „so ga njegovi ne sprejeli“ (Jan. I. 11) je že odkupljenje, je zadosta za milijon svetov rešenje, da vsako delo toga Deteta je neskončane milosti, zato ka je Bog to dete. To prô zoselila am v jaslicah vse čuje, vse iz njim vidi, razumi vsako misel, zapopadne vsako želo, tie njemi je skrita nobedna skrovnost človečega srca — to dete premišleno leži v plenice povilo i z njih sodi celi svet, da má modrost božausko, ono samo je Modrost Vekivečna. Moj Bog, kakša tolažba za zburkano srce človeče, za dušo z grehi naklajeno za sirote zapuščene, slabo odele, prosto nahra nijene, ka je Bog izpod cot gleda pomiluje, s njim smeje, je glulivo nagovarja: glej, jaz trpim za tvoje grehe, glej, jaz sem tudi slabo oblečen, kak ti, slabo narahnen, slabo ležišče mam k tebi spodobno. Vervajoča duša to vidi v Bethlehemu i tolaži se i hválo dá Bogi za blaženo noč i sveti den, gda je Jezus prišo na svet.

I če je prišo té den Jezus med nas i prineseo zveličanje i tolažbo, je

podvojo to zveličanje i tolažbo z tem, da je ne odišo od nas, nego ostao pri nas. Bethlehem je židovska reč, po slovenskom pomeni „krúhovo hižo“. Krúh je bio v Bethlehemi, krúh je dani lačnim dušam i te krúh je na naših oltarah. „Jaz sem živi krúh, ki je z nebes doli prišeo“ (Jan. VI. 51) je pravo Jezus šam od sebe. On je krúh, ki prebiva na naši oltarah.

So ne zato naši oltárje, té lesene, ali kamene hišice, kje je sv. hostija notri, pravi Bethlehemje? Gotovo. Bethlehem je naš oltár, Jezus je tu. Kje sta pa Jožef i Marija? V nébi. Šta na má té na skrbi? Bože Dete tu?

Na to pitanje sam odgovori, dragi krščenik. Odgovori: jaz ga mam na skrbi. Jaz te pa pitam: Kakda? Z gučom i smejom v cerkvi? Z odlašanjem pokore, z opuščanjem svete meše, z nesvetitvov nedel i svetkov? Dušice Jezus je v oltári istinsko, i gleda vas z njega ravnotak, kak negda z jáslic mater Devico Marijo, sv. Jožefa hrani tela, pastére i duše ga obiskavajoče. Verjete to? Dužni smo. I da verjem to, rad bom trpo vse, naj potolažim, pomirim to Dete v oltári. Dev. Marija i sv. Jožef mi plačata skrb vso za Jezušeka. Jezušek, to najbolše Dete me pa blagoslovi z božimi dari, z mirom duševnim, šteroga je na svet prineslo. „Mir ljudem, ki so dobre vôle“ (Luk. II. 14).

Božični spomenki.

K polnočnici zvonijo. Že ob drugim. Po potah leskečejo lampaške, paščijo se ljudje k božjoj hiši. Tam si kaj morejo pogučati, prvele, kak bi prek praga stopili. Tak je sladko to čevketanje, posebno dnes, kda srce kipi od veselja božičnih skrovnostih. Na vse kraje smeh, tu pa tam počí pištola ali kakši erjavi ključ. Za dosta je nevarno, da pa vse zaman: mladosti je žmetno zapovedavati.

Jas pa sedim v mojoj hiši. Pripra-

vlam se k polnočnici. Sam sam. Pa to že več let je tak. Nego kem duže, tem bolje se otavljajo v mojem spomini moji detinski božični spomenki.

O, vi blaženi spomenki, sam Bog vas obdrži na tolažbo.

*

Davno je bilo. V šolo sam ešče hodo, pa kak ešče daleč. Odrašeni človek more dobro vstopiti, či edno voro šče priti. Mi deca smo to pot včinoli ednok v kračšem, drugoč v dugšem časi. Či smo v pamet vzeli, da je šteri potok zmrzno, pri čujskanji nas je naišeo zvon večerašnje zdravenarje: domo smo nesli raztrgane podplate i potrete table. Kmica nas je zgrabila, bojali smo se prek mostov iti, bojali smo se, naj ne srečamo človeka s zelenim krščakom. Bežali smo, dokeč smo ne prišli do vesi. Vse zaleceni smo zdaj že tanač držali, ka mo doma pravili, da smo tak dugo vóostali. Nego vse zaman, naši do rudečega, doli zvoščeni, vse mokri črevlji, razčesane turbe i potrete table so nam ne dobro i tečno večerjo zaznamenüvale.

Notri sam se vokradno v hišo, posvet je ešče ne goro. Meni pa drugo tak ne trbelo. Húde moje svedoke odstraniti je delo bilo ništerne minute, turba je bila že v šterom koti, črevlji pod stolicov, jas sam pa pri peči sedo i segrevo moj moker kaput. Oča pa mati so sedeli pri stoli, pa kak je naše razgovarjanje dale šlo, — sam že pozabo.

Drúgi den je že pali vse dobro. Za svetlo tampono prišo. Brat mi je mogo gosli napraviti iz kukurišča.

Pa da sam se dugši čas dobro opo-
našo, vzeo sam si sloboščino, da sam
bolje popolne gosli želo. Pa što more
dečinskoj želi proti stati? Mogo mi je
napraviti gosli iz lesa. Jalšo je vó
zdubo, gori prikelo blanjico, gori posado
stoček, na njega potegno žinice, na-
pravo mi je ločec pa je bilo tezanje:
Vože, vajat, vože vajat.

Rad sam meo papere, šteri so
zlijinani bili na duž pa na širino, oča
so rihtar bili, pa so mi večkrat dali.
Pisance, znate tiste knjižice, kde deca
piše, eden krajcar košta, sam že ne
tak, rad meo, včasi sam ta pokvapo
po njoj tinto. Ešče zdaj mi je živo
pred spominom, kelko sam se mantrao,
kda sam šteo z kreidov paper, obeliti.
O vi drage knjižice. V šoli sam meo
sosedu, šteri je preveč čisto znao ob-
držati svojo pisanco, nego tak je vkúp
pritiskavo litere, da celo leto je samo
edno pisanco ponúco. Oča so njemi,
prej pravili, da več krajcarov ne dobi,
zato naj špara. V višiše šole sam prišo,
mojega soseda bi že več ne poznal,
da bi ga opitao, či so oča njegov kaj
prihranili s tistimi krajcarmi.

Tak so moji dnevi tekli, vsikdar
rano gori stanoti, jaj, da to žmetno
bilo, trde črevlje na noge vlačiti, ešče
hujše, ka mo pa v šolo neso za obed,
tú pa ešče dostakrat na joč i bitje
prišlo. Mati so mi lepo pravli: Moje
dete, ve že bodejo pogače, ne de dugo
sveti den. Obečavanje túdi kaj vala,
vóni so me že pajdaške zvali, vó sam
zbriso sen iz mojih očíh, noge — či
včasi črevlji ne — so mi mehke gra-
tale pa sam z veseljom bežo za paj

dašami tak, ka je turba rogatala, ka
ešče vse.

Prišo je sveti den, školnik so nam
počitnice dali. Raztolmačili so nam, ka
pred svetim dnevom je sveti post.

Post pa šklojce.

Po obedi pa smo deca na drvo-
tani bežali pa smo prinesli drva v
kühnjo materi. Jas ne vem, kak je to
bilo, drúge dni smo túdi nosili drva,
nego ne pred obedom, pa smo je ne
čteli, zdaj pa je vsaki prečteo, kelko
je prineso. Od koga sam se to navčo,
ne vem zdaj že, nego sledi sam čúo,
da na sveti post po obedi drva prine-
sejo v kühnjo; što na par prinese, se
tisto leto oženi.

Zadvečara je vse tiho gratalo v
vesi: lúdje so se v hiša škrlili. Tú pa
tam je šteri kakšo jaličovo vejko neso.
Notri v hiši so si naši domači gučali,
da nicoj sosedi je nikak prek vrezó
eden mladi jalič, oča so pravili, da tisti
človek ne de mogo mirovno sedeti pri
stoli pod tistim jaličom, ar je kvar včino,
to je pa greh.

Dnevi okoli svetoga posta so kratki,
na ednok je kmica, liki bi Bog pos-
lühno želo nedužne dece.

Posvet so vužgali, olija je v njega
dosta vlejanoga, ar de celo noč goro,
na spomin, da se je to noč narodo Je-
zuš, svetlost sveta. Pri nas je vsikdar
goro posvet na sveto noč, v našoj dr-
žini je že to stara navada bila. Zgo-
dilo se je ednok, da kak so mati k
večerji pogače prinesli, prevrgo se je
lampaš, — že ne vem, kak se je to
zgodilo, pa je vgašno.

Nikak merje v tom leti, so mat

Potnik v božičnoj noči.

Že dvá-tri dni brez nenjanja ide sneg i
kak debeli, mehki pokrovec pokriva zemlo.

Brezlistnatno drevje z pústimi vejkami
je túdi v belo oblečeno, štere vejke rávnótak
vúvidijo, kak da bi mrtveci vstali iz groba i
svoje brezmesne roke proti nebi držali, naj
smilenje sprosijo zapuščenój krajini.

Že se je tak vidilo, ka je tá nema proš-
nja ne zaman. Gda je zorja svetoga posta po-
čila, na shodi je n-ba razgrinola svoj sivkasti
plaše i shajajočega sunca blede lice se je sme-
jalo na zemlo deviško-belo oblečeno, štera se
je od toga smeja oči ješmemajoč blisketala. Ali
samo malo časa, záto ka se je sunce pa skrilo
za oblake i sneg je začeo znova noro plésati.
— Globoka tihota je vseššerom vládala; samo
tú pa tam se je zaslišalo šteroga psa lajanje.
I to je tak žalostno preminolo v nemoti poko-
pališkoj . . .

Na kraji loga, pod sto let starimi hrasti
stoji logarova hiža, na samoči, ostavljena. Sa-
mo tenek dim iz dimnika se zdigavajoči ovádi,
da tam oznotraj ešče živé nikák. Ali te živ-
ljenje je žalostno bilo. — Siramok človek že
več dva meseca leži mantrao od velikoga be-
tega šteroga si je nakopao v dažvnih jesens-
kih dnévah, gda je včasi do kože moker pre-
hajao log. Ta mokročja je zrokúvala v vseh
kotrigah tisto strašno trganje, štero ga tak
dugo ne ka deli pústilo.

Z betegom se je v prilčno kučo túdi
nevolu zoselila, gde je tá mála familija: bete-
žen logar, njegova žena i edna deklička njidva,
komaj šolarka, prenevolivala svoje življenje. —
Dokeč je velika zima ne prisilila okoliležečih
vill stanovnike nazaj v varaš, bi vekšega po-
menjkanja ne trpeli, zato ka so vrloga človeka
vseposvédi radi meli i so njemi gda od téč,
gda od drúgeč kaj pri nesli. Po prvom zins-
kom mrazi so pa ta pohojenja vsikdar rečiša
postanjúvala i zaténi pomali so ščista gorhen-

jala. I zdaj, na to sveta noč zvelčanja, gda
bi se celomi sveti radúvati trebeo, je sirota
Korinna pri slabom rosveti na stano obeš nom
za kukorične zlevanke grožala, štere so bile
njuva prosta več-rja. — Peneze so že do sled-
njega filera potrošili pa je ešče eden celi tje-
den trebela čakati, dok č logar svojo mesečno
plačo dobi. Pa je v hiži zvún ništernih krum-
pišov, malo škloje že nikaj ne bilo; krúh njim
túdi komaj svetke dojde. Kak preživejo teih
pár dvérov?

Na to miseo so suzé pobile siroto žen-ko
i dok č je z večerjov bila zadržana, pogér k
njoj je vujšo túpa tam na dekličko, šč plaš
je pri ognjišči zmenjala, nikaj ne sumneo od
toga, kaj je materno srče prebádalo. V sosed-
noj hiž čki je s do na posteli betežnik oblečen.
Té svéti večer ščé z družinov svojov vkúp-
večerjati.

Mamika — spregovori naenok deklička
— kaj mi prineseš dnes večer Ježusek?

Dobroj materi se je srce vkúppotegnolo.
Ve je ona túdi mislila na to.

Moj Bog! — je po ihoma zdehnola.

— Preminoči b žč — nadaljávalo je
dete — je prineso par punčul, fige, poma-
ranže. Zdaj bi túdi dobro bilo, če bi mi kaj
takšga prineso, da obúteo mi je že húda i
včasi de njoj voda notrišla.

I gledala li gledala je svoje punčul-ce,
šteri so se iz svojih reškov režali na njo.

— Bojim se — pravila je nesrečna
mati — da ti zdaj nikaj ne prinese!

Zakaj ne? — pitala je Lenčika z čedno
odprtimi očmi.

— Zato ka je on túdi siromak, kak mi.

— Siromak — je ponovilo to lúdko dete
— ve si pa mamika ti v igdar pravila, da je
on celoga sveta kinči vsi njegovi i jaz mislim
da pár punčul, malo cukra, dve tri jaboki ali
fig ne pride na visiko.

— Prav je prav — odgovorila je zmo-
teno Korinna, ki je ne znala, kaj naj pravi na
to z tak pravov čednostjov priušno sodbo
— ali . . .

V tom hipi je nik k ztrkao.

Dobra ženska se je zosa ala, ne je znala,
što bi mog biti v t m vremen, i pa tak kesno.
Ne se mogla odločiti, bi dala ali ne dokeč
jo je šč močnejše klonkanje ne pripravilo, da
zve što jeste.

Gda je dv ri odprla, se je ešče bile
prestrašila. Eden m ški je tam stao zagrnjen
v prestani plašč krajščak z širokim povit-
jom je pa meo celo na očah. Što je; kaj
ščete? — je pitala ženska prestra šeno. Siro-
mak potnik sam, stan si iščem proti nočnem
mrazi:

— Stan! — ponovila je Korinna i z
reči se njoj je kazalo, da nikše vola nema tú-
jinca prošnje poslušnoti.

— Što je? pitalo je logár, ki je na rogat
z svoje hiže priš i na palico se naslanjaj č
je stao na kühnj-k m pragi.

— Eden tríd-n potnik prosi stam za
noč — ponovo je tújinec.

— Pridite n tri — je pravo. Nesmile-
nost bi bila v takš m vremen nesrečnoga sa-
moga povrži — si je mislo sam pri sebi.

— Bog vam povrni d broto — se je
zahvalúvao te nep-znanec, gda je n-tristopo i
je Korinna zanjim dveri zaprla, plašč z kra-
jnščakom vréd je pa v kot lúč.

Zdaj se je kazalo, da je žč ne bjo rávno
mládi. Z bledoga, vkúspádnojenoga lica se je
do čtelo dugo veliko trpljenje. Serkasti vlasjó
so njemi skoro do hram dolségali i oster, skoro
neprijázen obraz je kazao, ali čki so se njemi
tomi nasproti kroko bliščele.

— Draga dúša, doli si sedite — je rátao
hižni gospodar svojega gosta, ki je pri ognjišči
sedo i je na eden stolec pokazao, šteri je prek
njega pri steni bio — doli si sedite pa se
segrejte, dobro vam bo djalo počivanje.

pravli, av je lampašvgasno. Nego — hvala Bogi — prazna vera se je ne poresnila. Nego druga leta smo esče bolje pazili, da ne vgasne lampaš.

Po večerji, kak je stolnjek doli vzeli bio, na stol so prišle muškotne jaboka, orehi, male skaline, odlački; mati so ništerni den v Radgonjo hodili, pa so kúpili pozlačilo pa kakši kep od rojstva Jezušovoga, od pastirov ali treh kralov. Ne je vsikdar vednaki bio edno leto lepši, drugoč ne tak lepi; kompaktor, kda je dosta lüdihi bilo, ne dao prebirati, vsaki je mogo vzeti, kakši je na njega prišo po redi.

V orehe smo male spice tiskali, gori vezali odlačke, tak i na muškotna jaboka smo tüdi odlačke vezali, jaboka i orele so mati pozlatili. Jaličove vejke oča gori pribili na steno, jaboka i orehe gori sprivezali, pod veje pa postavili kep: to je bio naš Betlehem.

Jas sam samo gledó, v sebe vleko vsako reč, liki kda včelica ceca korino; veseli sam bio, srce se mi je napunilo s čütenjom, šteroga — vsebino — vöpovedati nišče ne more. Pa kakšeteč brodim, esče zdaj ne vem, samo edno znam, da te spomenki so me zvezali k našoj domačoj grüdi, samo edno znam da te spomenki, te prostne krščanske navade so mi lepše, so mi više, kak vse druge, štere sam v tübinskom vido.

Lehko štoj gori postavi v hiši jalič visiki do čukatura, lehko ga okinči z dragojcenov lepotov, s kakšovšeteč, — moj prosti Betlehem je više vsega, ar poleg njega sam se navčo oči, mater, moj rod i mojega Boga lübiti.

Gnezdo toplo je ostavleno, ftiči so na svoje peroti püščeni.

Ne delam jas več Betlehema. Ne rača se meni samomi več. Pa tak je dobro. Lepšega bi tak ne znao napraviti; doidejo meni moji sveti spomenki. Oni me navdöšavajo, da i vu drügihih srcah pobüdjavam božično veselje.

Titan.

Ne mislite dragi števeci na tisto veliko ladjo, štera je vküp vdárla z ledenov gorov i se razbila. Tisto je „Titanic“ to pa Titan. Edno prosto ime ednoga esče bole prostoga človeka. Ka je te človek preveč prosti v svojoj pameti je razvidno ž njegovoga pisma objávenoga v edni protikššnskih novinah. V tistih s ob dnožidárskih vögrskih novinah je z našimi „Novinami“ vküp vdari i pa se je po nši močnó vdáro sš kaže z toga, ka preveč breči. Breči pa etak: Te „Novine“ z Ljubljane v Veržej, z Veržeja pa v Črenšovce tü odnöt pa po celoj slovenskoj krajini se širijo. Te „Novine“ prej sš tistoga dñha, kak Mohorške, štere se v Ljubljani na svetlo davajo. Te „Novine“ so prej veržejski barátje sem spravili; te „Novine“ prej shajajo z balkanske bojne. Smeh me mantrá že, nemorem dle pisati, ka za zrokov esče má tá čedna gláva, Povejte meni, nega tam ednoga pokvarjenoga srca, gda što ž stokrat posvedočenoj pravici protiguči? Zaistino. Kelikokrat je bilo dokazano, ka so Mohorške knige pobožne, pa li proti njim piš. Kelikokrat je bilo posvedočeno, Ka se v Čelovci v čiste nemškom mestu na svetlo davajo, pa li Ljubljano krči; kelikokrat, dén od dneva se trditve odvžejo, kak da bi redovniki proti domovini kaj delali, pa li je graja zvünske i domče z milostivnom püšpekom vréd. Hvala Bogi. To je najlepše znamenje, da smo na dobroj poti. Če bi novine slabe bilé, bi je Titán i njegovi pomočniki podpirali, čeravno bi ruske bilé pa ne slovenske. Zdaj pa, da krščansko véro, pravo izobražbo širijo i lüdtvi

so v vseh zadevah na hasek — so njim protivne. Poznamo mi dobro nogé, štere z teh človekih köž vöglédajo i ovadijo tiho i glasno, ka té človek ne verje v Bogi i ne lübi svojega slovenskoga lüdstva, ne preštima svoje slovenske matere, zato ka njemi esče slovenski bráni čiteti.

Šte čüli že kaj takšega, kak té nespa netjáak dale piše? Če so prej slovinci dozday lehko bili brez slovenskih novín, odsehmao tüdi lehko bodo. Nö to vam je modrija. Te ča je nj-mi dozday ne drevja rodilo, odsehmao naj tüdi ne rodi, če je on dozday peški hodo, ali se samo na kolah vozo odsehmao nesme na železnici se, — če je dozday nam kaj haska nosilo več nam nesme odzday. Čedna gláva! Ne i-tina.

Mi pa odgovorimo, ka trbe té novine. Trbe zato ka jezari so, ki po nedelaj i svétka ne poslušajo, ali ne razümijo návuka krščanskoga. Té novine njim vsako nedelo ednoga prinesejo. Kakši hasek za dñše, posebno v tüjino odtrgöjene.

Trbe té novine, zato ka največša večina lüdi samó slovenski zna, po drügom j-ziki je zato nemoremo na potrebne reč navčti.

Trbe té novine za volo slovenskoga jezika, šteri se more ššstiti i izdelati, da bo pripraven lüdstvi kem bole vse razložiti. Č ne pišemo v njem, se more sam od sšbe stesati?

Trbe novine naslednje proti takšim neprijátelom, kak je Titán, da se bomo z ali zagovoriti.

Té „Novine“ bodo shájale i vč le slovence naj lübijó, kak ftiča, gnezdo svoje, kda so, n-jeni, to je, vögrsko domovino i držjo nj-ne pravde, da Bog to zapovedáva, včla jü pa bodo v tistom jeziki, šteró a so se v tom gnezdi navádili, v domačem, slovenskom. To vögrska pravda nikomi ne bráni, pa tüdi nemore, Titánov se pa nebojim.

Titáni pa, ki trdi ka slovencom zato, ni, vošči novín, ka so dozday tüdi bre-njih bile-mi to v šššimo, ka ča je dozday brez pameti, bio, naj jo odsehmao má vobünoj meri z lübéznostjov vred do svojega maternoga jezika.

Hvala, lepa hvala, — odgovoro je starec — da ste tak dobri do mene, ali pred bi si dolseo, morem povedati, što sem.

— Oh, ne je potrebno — odgovoro je logár — vütro bodete tak dale šli i komaj bi se v življenji več zajšli.

— Znam to, ali vi vsakojáčki morete znati, da jaz z voze idem.

— Z voze! — skričala je Korinna preblednjena.

— Ne bojte se, dobra ženska — pravo je ov méрно — jaz sem niti razbojnik, niti morilec.

Ali te pa . . .? — pitao je logar.

— Žalostna sodnikova zmešniava je bila kriva, da sem celi dugi dvanaeset let teliko mogo prestáti. Medtém je z kaputa žepa eden papér vüpotégno.

— To je — je pravo — pismo voze pazitela, štero dosved či, kaj sem pravo.

Stem je ponüdo pismo, ali logar pa ne vzeo.

— Verjem — pravo je genjen, medtem je pa Korinna biža stopila k nepoznanci, ki si je na zadnjo reč logarovo olejšano zdehno.

— Verjete . . . brez toga, da bi svedočanstvo do rok vzeli.

Prvi ste vi, koga srečam takšega. Tri dni potüjem. Proti domi dižim, gde me dvoje decó čaka če esče živejo Prehodo sem logó, ravnice, ne sem dóbo ni krüha, ni stana, esče penez ne, da kam koli sam priš, sem vsigdar ovado, odkod idem; nišče je ne ver-vao niti svedočanstvi. Trüden sem . . . Duga pot, vñogo stradanje me potrló. Ča niti zdaj ne bi najšo milostivnih src, morebit bi se niti jütre ne včakao.

— Sedite se zato, sedite — ponovo je logár — čütite se celo po domačem našoj siromaškoj hrambi.

Zatem se je pa k ženi obrno i pravo:

Prestiraj Korinna i predvsem daj tisto malo mleka, štero je esče ostalo, našemi trüdnomi g-sti.

— O — Kaj pa jaz dopüsto, da bi se ga rešüi — brano se je dober starec — zadosta bo meni eden falat zlevank.

To tüdi bo zatem. To mleko vas malo okrepi po dugom posti — odgovoro je logar i medtem ka je Korinna trüdnomi starci edno šalico mleka pomüdila, je nadaljávo:

— Preveč me žmetno stane, da vas samo k tak prostoj večerji morem pozvat, ali že sam prece dugo betž-n i nevol se je k nam tüdi zoselila; ali č-ravno prosta je hrana, z dobrim srcem vam jo voščimo.

— Bog vam povrni i plačaj jezerokrat to dobroto, štero ste mi sk-zali se je zahvaljüvao siromaški p tnik.

V tom hipi je v pamet vzeo L nčiko, ki je pri ognjüšči pazljivo poslušáa na pógovore.

— Kak lübleno dete — je pravo.

— I dobro tüdi — je pridjao oči, i medtem je roko lübeznivo máloj na glavo položó.

— Gospod je naj blagoslovi z vsemi dobrotami i je občuva od vseh nevol pravo je zahvalen go-t.

Medtém je Korina j-sti gorprinesla. Starec se je k nj-m seo z málov drüžinov i č-ravno je večerja ne bila gospodska, radodarnost z šterov so jo začinili, jo je na nedopovedljivo cenó podignola. Gda so jo opravili, ženska je neštero prekol drü djala na ogenj, n-j g-ožari, zatén so pa pri ognjüšči sedeč si gučati začeli. Starec je pripovedávao, kak so njej mi v temmici leta tekla, kak žmetno delo je mogo doprinašati i goviro je predvsem od tiste žgeče žalosti štera njemi je dñšo mantrala, da je vse to zá drügoga mogo prénašati. Pravo je, da v tom stáni obvüplivom nj-mi je vüpanje bila vera v božo pravičnost, rokeč je te právi krivec na smrtnoj posteli ne spoznao

svoje hüdobije, z šterov so nesrečn ga starca dužili.

Met tem gučom je hitro minó večer. Deklič ki se je že dremalo, gda je Korinna pravila:

Čas je tü hodimo spát.

Lenč ka se je züla i obüteo na eden kikeo ognjüšča djala.

— Sem dene Jezuš-k dar, gda pride — je pravila starci, ki je z smehom glédao lübleno deklüčko.

Logár si je žalostvo zdehno.

— Ka pa ča ti Jezušek nikaj ne prinesó — je pravo i medtém k sebi stisno dete.

— O, kaj pa ne; dozday je vsigdar prineso, zakaj ne bi zdaj tüdi?

— Pa zaistino — pravo je veselo starec dober — zakaj ne bi prineso? . .

I ti kaj si prosila od njega? — se je obrno k deteti.

Nikaj ne prosim, sem stem zadovolna, kaj mi prinese. O, če bi smela prositi . . .

I z rokov je pokazala, kak veliko bi tisto bilo, kaj bi rada mela.

— Kaj bi pa prosila?

— Najobprivim eden topeo veliki robec mamiki, da njoj ne bo mrzlo, gda bo v mesto šla; zatém pa novo zimsko jopo a teki, zato ka ova je že stara i tak ponošena, da dež skoz njé ide.

— Tebi pa nikaj ne trebe?

— Meni? par drügi cipel, ka so té hüde.

— Nö to vse bi ja ne mozo Jezušek prinesiti, zato, ka bi prüzmetno bilo — pravo je resno d-ber mož — ali vüpajmo se, da prinesné teliko penez, da boš za njé mogla to vse kúpiti, kaj želeš.

— Pa bi on mogo to včiniti? — je skriknola dete z začüdenjom i oči so se njemi svetile od radosti na to misel.

Na znánje.

Zato ka se Marijipoga lista naročnikov malo glasi za „Novine“, cena za vse bo ednaka. Vsaki domači zato, ki nameni „Novine“ na svoj naslov dobivati, plača 3 kor. na leto, amerikanec pa 5 kor. 40 filerov.

Če pa „Novin“ več falatov hodi na eden naslov v šteri kraj, te je cena novin za domače 2 kor.; za amerikance pa 4 kor. 20 filerov.

Ki pa Goričkom od 10 do 15 novin, na Ravenskom i Dolenskem pa od 20 do 30 vküpsprávi i vsako nedelo ráznorazdeli, dobi svoje novine brezplačno.

Plačati se more naprej najmenje 50 filerov, Siromaki pa smejo po 4 fileraj vsako nedelo plačati. Penezi za „Novine“ se naj vsako štrtino (frtao) leta podpisanimi notriposlejo. Poštino si širitelje naj odračunajo. Do 18 ga Januara se naj z vsake slovenske vési glás dá, komi keliko Novin naj se pošle, da se te 25-ga bodo začele stalno vüdváti.

Cserföld, Zalam.

Klekl Jožef
pleb. vpok.

Glási.

Velka železnička nesreča. Z Krakáve na Polskom nam jávjijo, da tam ne daleč od mesta dec. 16 ga se velka nesreča zgodila. Eden vlák na šterom se je 500 delavcov pelalo se je vüžgao. Vlák je včasi postao, in delavci so dolsposkakali na ove šinje. V tistoj minuti je prišlo krakavski borzovlák ino na šinaj stoječe dolipomeo. Voditeo brzovlák je kesno vzéo na pamet delavce, tak, ka je vláká že ne mogeo staviti. 8 delavcov je včas mrlo, vno go se jih je pa ranilo.

— Zaistino — trdio je starec.
— O — ne norite tak siročce — pravila je genljivo mat i — preveč bi bolelo malo, če zajtra nikaj ne bi najšla.
— Bog je vsemog. či! — pravo je starec, z rokov na nébo ka ajoč.

Medtem je mati na naroča vzela dete, je odnesla v hžo i je spát spravila. Zatem je pa trüdnomi potniki pripravi lažišče pri ognjišči. Siromaški potnik se je zdaj znova začeo zahvalüvati s suzami v očeh je zahvalo dvorbo dobleno. Zatem je pa pridjal;

— Jaz vütro rano odidem, zato ka ešče dugo pot morem napraviti, dekč domo pridem. Ne verjem, da bi v življenji se več zjášli, zato ka sem že stári i blüzi k grobi; ali kakšé te že bo, vsigdar si zahvalno bom mislo na té dogodek.

Logar i žena sta z dobrim zelenjom oklala vno go trpečega starca i malo zatem se je globoka tihota razprestrla na priložno prosto prebivališče, samo te stári gost je ešče virestüvao.

Dol se je legeo na posteo narejeno pri ognjišči. V srei je hvalo dao Bogi skrbljivomi, ka ga k tem dobrim lüdem vodo, ki so ga z tak velikov prijaznostjov sprejéli kak njim je njihovo siromaštvo le dopüstito. Gda bi medtem nebeski blagoslov proso na siromaško družino, dobrodejni sen ga je zgrabo

... I to sveto noč je angel lübézni i mirü čuvao počivajoče...

Drügi dén z rán se je vünej ešče komajdenilo, stári potnik se je že prebüdo i gorseo v posteli. Z žepa je nikšo mošujo potegno i pazljivo, naj ropota ne napravi jo je odpro i te se je prikazalo 18–20 zlatov i med njini išteri srební rajnški. Bilo je vsega do štiristo koron. Tisti krvavo zasluženi krajcar je bio, za šteroga je dugi dvanajset let v rob-tvi delao.

Grof Mikes Ivan naš püspék so preminóči tjeđu znova na pár dñevov v Budapest hodili.

Križa posvečüvanja v Boreča občini. Lepa slovesnost se je zvršavala december 8 ga na svetek brezmadežno poprijete B. D. Marije pri svetoi Ani v prelepoi cerkvi na visokim bregi okolice Boreča občine. To cerkev je lüdstvo na imenüvani den iz bližnji far v velkom številu obiskalo, ar se je te den melo zvršavati posvečüvanje križa pri hiži Fieko Autona v Boreči. Po svetoi meši so Kühar Alois farni plebanos na posvečüvanje križa pripravno predgo držali, pri šeroj so ešče ništerni vrli luternaje tüdi nazoči bili, ki so tak meli priliko čüti, kaj mi katoličanci držmo, verjemo od postüvanja k pov, posbno pa od postüvanja sveoga križa i kakše koristi mamó iz toga. Bog dáj, ka do te dale dali, ka so čüli, ka naj znajo, ka mi kepo ne molimo. Po božoi službi je lüdstvo v procesiji šlo proti hiži Fieko nton cehmeštra, prvoga kmeta v občini Borečkoj, ki je te križ l-pi na mesto staroga dao gorpostaviti i tak je svojo svetodužnost Bogi dopadüvo dopreneso. Kak se je precsija razvijala rušenje možarov je daleč glási, ka se že prelžava svea ceremonie, med šterov se te križ gorposveti. Lüdstvo speva, moli i zvišava Boga. Po maloi pul vöre trpečoi poti pridejo k križi šteroga šo bogabojče dekile i žene lepo okinčile. Tü naprej storijo Kühar Alois plebanos i posvetijo križ Ginlivo je bilo viditi, kak se je lüdstvo, med njimi dčca tüdi, sililo k križi naj ga kúsne i tak vóskaže svoje velko postüvanje do njega. Velki vöter je pihao, da se je posvečüvanje križa zvršavalo, kak da bi glas molitve i pesmi vseh pred B ga, veselje i r dost borečarov pa dalč v Ameriko ščeó nesti, naj nahitroma zvejo od doma ta odrgnjeni, ka se je v Boreči velko delo zgodilo.

Hári je vlovlen Na Cankovi so vlovili z kašč Hari Šieva a ki je meseca oktobra pri žganjariji dva ža dara vmoro. Cela čupora žandarov ga je lovila, pa je komaj zdaj v roke prišo. V božo volo vdan naj troi svojo kaštigo.

Novi fiškališ Dr. Kausz Gyula odvetnik (fiškališ) je odpro pisarno svojo v Szombathely-i v vulici: Szily János utca 8. hsz. Dr. Kausz Gyula je jedini odvetnik v Szombathely-i, ki horvacki i slovenski zná.

Gledao je gl-dao i med gledanjem se njem je v srei obüdila bolezen i žalost. Zatem je nazajpoložo na svoje mesto, v rokah dčžč pét desetk koron i klečč je pravo:

— Moj Bog, obübo sam, da teh penez en del na dober namen obrnem, č se odkrije moja nedužnost. Glej, zdaj spünim svojo obübo. Zdaj je stano i k obüteli dekličke se bližao. Tis'a je že ne bila prazna. Poleg njé je bilo edno j.beko i dva zalačka slačeca. Gda je to zagledno se je zasuzo i je svojdar k maternomi polož. Z tém si je pa vzeo plašč i je vüstopo. Vünej ga je naskori shajajoče sunce pozdravilo, š ero se je na belom snegi svetlo blesketalo. Ali v stároga potnika srei je tüdi mirna radost prebivala: radost skrivne dobrodelnosti.

Ne dugu zatem, gda je Lenčika stanola, komaj je opravila svojo jütrašnio molitev, je bež la k ognjišči pogledat, kaj njoj je Jezusek prineso.

— Ajta. Mamika! — je kričala od veselja.
— No, kaj je? — sta jo pitala naednok i niti sta ne mislila, kaj more dete tak jako razveseliti.

— Tü je bio Jezusek!
— Kaj ti je pa prineso? — jo je pitala stesnim sream mati. V tom hipi je notristopila deklička. Lice njej je gorelo od radosti. Vednoj roki je jaboko pa slačec držala, v drugoj pa pét zlati. Komaj je v sobo prišla, na posteo je lüčč je blažno kričala:

Prav je meo starec; Jezusek je tü bio, prineseo je peneze na robec, jopo i mojpunčule.

Logar i žene sta se spregovorila nikaj, ali na dñi srea sta se zahvalila dñes rojenomi odküpiteli, ki je na to velikodušnost geno srecé svetonočnoga potnika.

(Taljanski: E. Simonatti Spinelli.)

Zabiranja državni poslanikov na Horvatkom zdaj trpijo. Do zdaj so 58 takši poslanikov zébrali, ki z vogrami na duže vküp ščejo ostati. Ove stranke so vse menje dobile, scela so pa buknoli socialdemokratje. Vértov stránka je 3–4 okolice dobila.

Francuski slobodnoz.darski roparje. Gauthier Martina je zdaj osodilo sodišče na 4 letno vozo ino poverenje tistoga, ka je v kradno. Gauthier je najpre med tistimi bil, ki so si svoje ž-pke napunjavali, gda so vu imeni države katoličanske cerkvi pa šole tržili. Francusi sami spo.najo, da pri oropanju katoličancov so se ne lepa dela godila.

Z Dokležovja Glas, ka smo ga z Dokležovja dobili, je nikak nej vesli, nego je žalosten pa pomilüvanja vreden. Pišajo nem najpre, ka je tam nikši ločesen človek — zaistino takši, ke njemizje že žganica zméšalor možgane — že na dva hipa vseli ponoči spota vsa okna tistomi tržci, ka njim žganico trži.

Gospodarstvo.

Par reči od brzoparilnika.

Po nešternih dolnjih vesnicaj kak v Dokležovji, v Jžakovcih itd. si je v zadnjem časi spravilo več lüdi brzoparilnike, to je takše kotle, v šterih se živini s šoparom küha hrana, kak je repa, krumplici, tikvi, znje itd. Kak vsaka nova reč, tak ma tüdi te brzoparilnik svoje prijatele pa sovražnike. Ki so ga že skušali pa sprevidli njegovo prednost, štero ma pred navadnimi kotli ali repnjeki, tisti ga hvalijo, drugi pa mahajo z glavov pa privajo, ka se za te brzoparilnike zaman mečejo tá pepezi.

Naš eden poročevalec je meo priliko gučati z vüčenim kmetovalcom, ki že dve leti ma takši brzoparilnik. Poslušajmo zato, ka pravi te možak od brzoparilnika.

Najpre morem zapomliti — tak pravi kmetovalec, ka je hrana, štera se pripravi v brzoparilniku, dosta bole tečna, ležej prebavliiva, bole zdrava pa jo živina ráj jej, kak pa tisto, štera se küha v vodi pa v odprti loncih, pri šterih odide vno go reditnih snovi v zrak.

Poglednimo napriliko repo, štera má 90 odstotkov vode v sebi (to telko pomeni, ka v repi z med 100 delov je 90 delov vode). Či zdaj repo kühamo v krolejaci ali v navadnom kotli, jo šče moremo dolejati z vodov. Gda se potom sküha, nemamo skoro nikaj drugo kak samo bridko vodo; ešče tistih malo snovi, ka jih je v repi bilo, se je zevsema zgübilo. Samo posebi se pa razmi, ka je takša krma nej zdrava.

Na pit.nje, ka vse se lejko küha v brzoparilniku, je odgovoro te kmetovalec ka sev njem lejko küha vse, ka ščemo, kak perilo, hajdioa za phanje, zelenje, mrkevca, repa, krumplici, tikvi, sad, meso itd. Lejko se obarij v njem tüdi klobasi, krvajice pa slanina, ge je že ednok to v navadi.

Dober je pa brzoparilnik tüdi zato, ka se v njem ešče pokvarjeni pridelki, kak je zbrignjeno zrnje, guili krumplici, plesnivo seno itd. tak pripravijo za hrano, ka se brezi straha za živinino zdravje lejko polagajo. Sopar v brzoparilniku najpre spokole vse tiste glivice, štere sofzdravji škodlive. Či bpa takše reči polagali sirove, bi nam znala vsa živina spoginoti. Zato je prav dobro živini polagati samo takšo krmo, štera je prle sparjena v brzoparilniku.

Najveksi basek pri brzoparilniku je pa to, ka se prihrani vno go drv. To je pa velke vrednosti v vdašnjem časi, gda so drva tak jako draga. Omenjeni kmetovalec je zračunao, ka se pri brzoparilniku žžgč 70 odstotkov menje drv, kak či v navadnih loncih ali kotlaj kühamo hrano.

Gde se pa dobijo küpiti tej brzoparilniki? Je že več tovarn, gde je delajo. Naši lüdjé so si je dali naročiti z Beča od delniške družbe „Alfa Separator“.

Zapomlimo šče, ka či se što naravnoč k toj družbi obrne, lejko piše tüdi slovenski, zato ka družba da odgovor tüdi na slovenska pisma. Što se zato zanimle za te brzoparilnike, lejko prosi od družbe cenik, to je takšo knigo, v šteroj so brzoparilniki zmalani, pa poleg njih je zapisana tüdi cena. Tam si vsaki lejko zeberé, šteri je za njega bole pripraven, pa se sam lejko pogodi za njega s tovarnov, ka njemi nede trhelo raznih agentov pa mašetarov, ki samo mastne dobičke vlečejo. Agent najpre dobi pri vsakomblagi, štero on naroči, navadno od 10 do 30 odstotkov plače. To je či agent naroči komi blago, dobi od tovarne na vsaki 100 koron od 10 do 30 koron plače. Či se pa što naravnoč obrne k tovarni pa si sam naroči blago, te tovarna njemi püsti gotove odstotke. Naslov te družbe, gde se dobijo brzoparilniki, se glasi etak:

Alfa-Separator, Wien, Vienerbergstrasse no 31. B. XII. 3.

Napisao: Vögrinčič Jožef.

Cena pova

Pšenica 22 K 50 fil. Zito 16 K 20 fil., ječmeni 12 K, oves 14 K 70 fil., kukorica 14 K 30 fil. Kukorčen gres 18 K 50 fil., seno 9 K 40 fil., detelica, lucerna, grahka 9 K 60 fil., slama 4 K.

Cena mesa

Svinjsko 1 K 20 fil., govedina 80 filerov na ivo vágo.